

Kasus Fryslân

De Fryske Akademy is in multydisiplinêr ynstitút foar geastes- en sosjale wittenkippen dat him rjochtet op de kasus Fryslân. It bestudearret yn ferlykjend perspektif feroaringsprosesen yn it Frysk, meartaligens, skiednis en regionale identiteit, no en eerder. As sadanich ferrjochtet de Fryske Akademy fûneminteel en fernijend (opdracht)undersyk mei in streekrjocht maatskiplik nut. It leveret fernijende wittenkiplike prestaasjes, ferrjochtet beliedstypjend ûndersyk en ûntwikkellet digitale ûndersykstruminten en -kolleksjes, dêr't se de Fryske kasus mei foar it regionale, lanlike en ynternasjonale fuotjocht bringt.

Ynstitúsjonele en maatskiplike ynpassing

De provinsje Fryslân en de KNAW binne de twa subsydzjewouwers fan de Fryske Akademy. Neffens de *Bestjoersôfspraak Frysk Taal en Kultuer tusken Ryk en provinsje* is de Fryske Akademy liearre oan de KNAW. De bysûndere bân mei de provinsje die lykas yn eardere jieren bliken út de takennings fan ekstra ûndersykssubsydzjes.

Undersyk

De ûndersykprojekten binne opboud om sán tema's hinne: meartaligens en taallearen; taaldeksripsijs

en standerdisearring; syngroany en diagroany yn taal; middiuswke rjochtsstradyse; macht, besit en romte yn Fryslân; kultuer yn iermodern Fryslân; ekonomieske klusters. De Fryske Akademy is it klopende hert fan de frisistyk en hat mei Mercator in Europeesk erkend kennisintrum op it mêt fan meartaligens en taallearen yn 'e hûs. Mei it HISGIS (Histoarysk Geografysk Ynformaasjesysteem) ûntwikkelet it in digitaal ferwurkingspakket foar histoaryske en romtlike ynformaasje fan nasjonaal belang. De stedlik Dokkum hie de primeur foar de útwreiding fan it HISGIS, mei in grutte rykdom oan histoaryske bewennersynformaasje dy't oan kaarten keppele waard foar it projek 'Fryslân 1750-1900: personen en perselen'. De Fryske Akademy wurke dérny gear mei it Streekgryf Noardeast-Fryslân.

It Online Nederlânsk-Frysk Wurdboek (2017-2022) sette út ein in Taalportaal Frysk (www.taalportaal.org) waard oanfolle. Der is ynvesterarre yn de digitale ûndersykinfrastruktuer: útbou HISGIS, opstart ferbettering taaldatabanken Frysk

en de ûntwikkeling fan programmatuer foar klinkerfusionalisaasje. It ûndersyk rjochte op de regio hat ek in sterk ynternasjonaal karakter en levere sawol beliedsrapporten as wittenkiplike publikaasjes op. De kwaliteit fan de publikaasjes naam ta en de ûndersikers wiene sterk oanwêzich op ynternasjonale kongressen. De Fryske Akademy partisipearre yn ynternasjonale netwurken, organisearre ynternasjonale workshops, skreau mei oan subsidyde-onfragen en hijs ûnderskate útlânske ûndersikers te gast. Der is wûke oan ferskate projekten yn it ramt fan Ljouwert-Fryslân 2018 Kulturele Haadstêd, programma Lân fan Taal. De Akademy wie yn 2017 tige suksesfol mei it ynhelpen fan eksterne fûnsen, sawol op regionaal, nasjonaal as Europeesk nivo.

Kearnpublikaasjes

- Bosma, E. (2017)** *Bilingualism and cognition: the acquisition of Frisian and Dutch*. Amsterdam UvA, 168 p. (proefschrift)
- Hoekstra, E. (2017)** Synchrony/diachrony, frequency and analogy. *Nederlandse Taalkunde*, 22(1), 75-78. DOI: 10.5117/NEDTAA2017.1.HOEK
- Janssen, L. (2017)** The Rise of Auxiliary Sciences in Early Modern National Historiography: an 'Interdisciplinary' Answer to Historical Scepticism. *History of European Ideas*, 43(5), 427-441. DOI: 10.1080/01916599.2017.1365744
- Mol, J. A. (2017)** *De Friese volkslegers tussen 1480 en 1560*. Verloren, 365 p. (Fryske Akademy; vol. 1100)

- Nijdam, J. A., Savelkouls, J., & Breuker, P. H. (2017)** The Manuscript Collection of the Frisian State Historian Simon Abbes Gabbema (1628-1688) from an Old Frisian Perspective. *Amsterdamse Beiträge zur älteren Germanistik*, 77, 303-332. DOI: 10.1163/18756719-12340077

- Pinget, A. C. H., Kager, R. W. J., & Van de Velde, H. (2017)** Regional differences in the perception of a consonant change in progress. *Journal of Linguistic Geography*, 4(2), 65-75. DOI: 10.1017/jlg.2016.13

- Schoormann, H., Heeringa, W. J., & Peters, J. (2017)** Standard German vowel productions by monolingual and trilingual speakers. *International Journal of Bilingualism*. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/13670069177111593>

- Sloos, M. (2017)** Merger and reversal of the BÄREN and BEEREN vowels: The role of salience. *Studia Linguistica*.

- Stapel, R. J. (2017)** *The Late Fifteenth-Century Utrecht Chronicle of the Teutonic Order: Manuscripts, Sources, and Authorship*. Leiden University, 463 p. (proefschrift)

- Visser, M. (ed.) & Gross, M. (2017)** Romansh. The Romansh Language in education in Switzerland. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. 47 p. (Regional Dossier Series)

Meit dossier ferskynde it 50ste Regional Dossier fan Mercator. In rige wêryn't it ûnderwijs yn in minderheidstaal yn in spesifieke regio yn Europa of dêrbûten yn kaart brocht wurd. Troch de feste struktuer fan de dossiers binne de ûnderskate regio's goed te ferlykjen.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
Kolofon © Fryske Akademy 2018, Ljouwert
Opmaak: GPNo, De Jouwer | Fotografy: Fryske Akademy

provinsje fryslân
provincie Fryslân

Jierferslach 2017

>>> iels hjir fierder

Wittenskipspriis

Evelyn Bosma wûn yn maie de Wittenskipspriis Campus Fryslân. Dy twajerlike priis waard yn 2017 foar it earst útrikt en is in oanmoedigingspriis foar jonge en aktive wittenkippen dy't har ûnderskiede mei fernijend, maatskiplik relevant en oansprekend ûndersyk.

Promoasje- en postdoc-ûndersyk

Rombert Stapel promovearre op 25 jannewaris cum laude oan de Universiteit Leiden op it proefschrift *The Late Fifteenth-Century Utrecht Chronicle of the Teutonic Order: Manuscripts, Sources, and Authorship*. Promotor wie prof. dr. Hans Mol.

Evelyn Bosma promovearre op 2 oktober by prof. dr. Arjen Versloot op: *Bilingualism and Cognition: The Acquisition of Frisian and Dutch* oan de Universiteit van Amsterdam. De plechtichheid fûn plak yn it stedhûs fan Ljouwert.

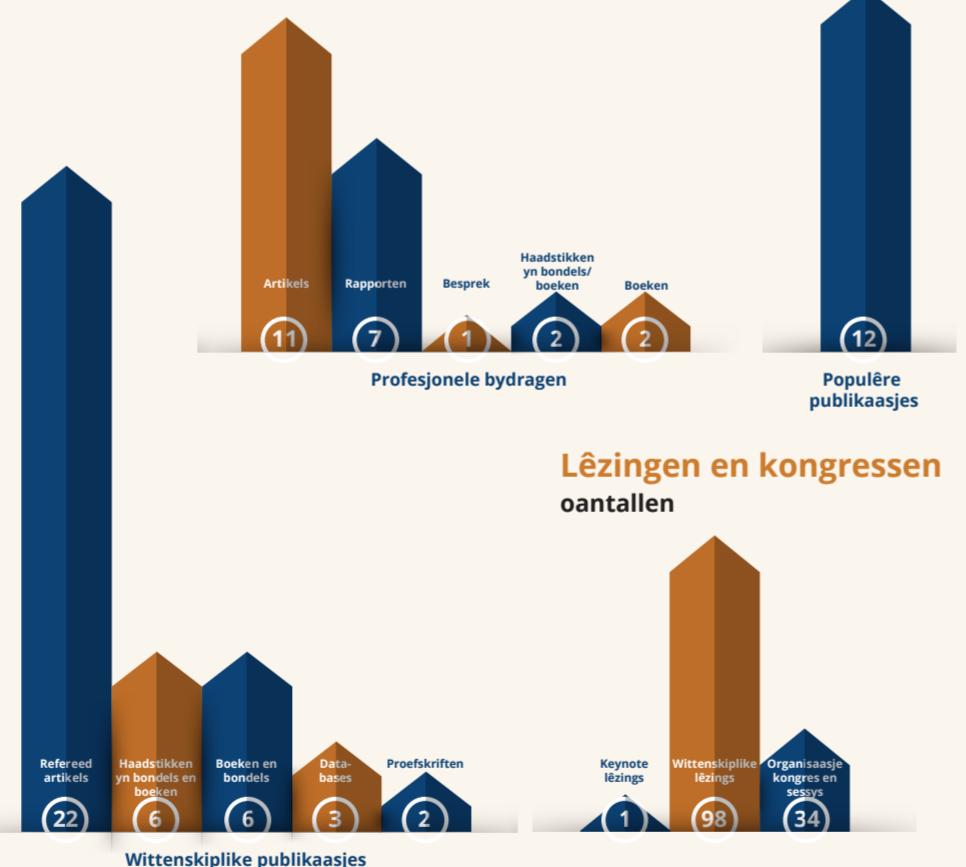
Rinnende promoasje-ûndersiken binne:

- *De Engelse Taalontwikkeling van Vloeind en Niet-Vloeind Twaalige Jongvolwassenen* – Mirjam Günther-van der Meij
- *Middleeuwse agrarische veenontginningen in Zuid-Friesland en de kop van Overijssel (1000-1400)* – Dennis Worst
- *Language preservation and language loss in Frisian: a socio-linguistic profile* – Nijs Stefan
- *Changes in modern Frisian verbal inflection* – Anne Merkuur
- *Regionaal beleid en economische ontwikkeling* – Bart Hogeboom
- *Het gebruik van Friese varianten op sociale media* – Lysbeth Jongbloed-Faber
- *Learner modelling and language contact in syntax: word order in verbal clusters in the Dutch-Frisian continuum* – Jelke Bloem
- *Kennisgedreven innovatie in de Friese zuivelsector, 1960-2008* – Ronald Plantinga

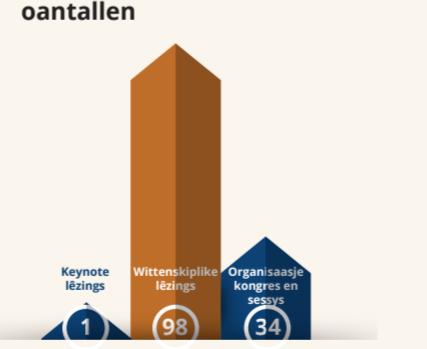
Postdocs:

- Jelske Dijkstra - Nederlands-Friese code-switching (FAME!): Frisian Audio Mining Enterprise)
- Joana Duarte - Meertaligheid in onderwijs en maatschappij.
- Lydia Janssen - De betekenis van het Vigiliuscollege voor het culturele en intellectuele leven in vroegmodern Friesland (16de t/m 18de eeuw).
- Jelte Olthof - Politieke cultuur in vroegmodern Friesland
- Marjoleine Sloos - Fonetiek en fonologie van tweetaaligheid

Publikaasjes oantallen

Lêzingen en kongressen oantallen

Fierder is der sa goed as wykliks in publykslêzing jûn en ferskine geregeldwei bydragen yn regionale en nasjonale media.

Website en sosjale media

Op sosjale media makke de Fryske Akademy fannigs groei troch. It tal folgers op Twitter stijgde fan 1065 nei 1241 en op Facebook fan 765 nei 859. It tal folgers op it Twitter-akount @taalwebfrysk groeide nei 149 folgers.

Website

	unike besikers
Fryske Akademy	140.666
Mercator Network	60.664
Network of Schools	38.152
Mercator Research	84.616
HISGIS	105.278
Taalweb	68.596
Gesnet	5.222
Totalen	503.194

Personiel

Personuelsmutaasjes 2017 (yn tsjinst)

Personiel

Personuelsmutaasjes 2017 (yn tsjinst)

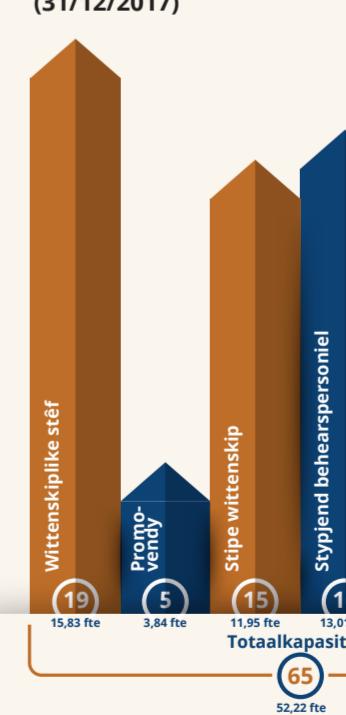

Leden

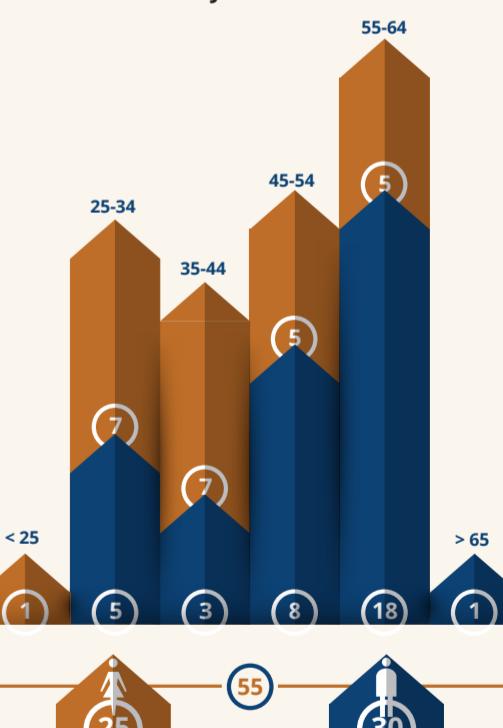
Op de Akademidei fan 15 septimber 2017 waarden trije nije ledien beneampt:

- **Foppe de Haan** omreden fan syn fertsjinsten foar de Fryske kultuer.
- **Mr. Rienk Wegener Sleeswijk** omreden fan syn grute oanhâldende niget foar de Fryske wittenkip en Fryske kultuer yn it algemien.
- **Prof. dr. Cicca Wijmenga** omreden fan har fertsjinsten op wittenkiplik mêd. Ein 2017 telde de Fryske Akademy 1430 stipers, dêrfan 285 leden.

Gearstalling personiel (31/12/2017)

Opbou personiel yn tsjinst neffens leeftyd en slachte 2017

Ried fan Tafersjoch

• Prof. dr. ir. Jacob Fokkema (voorsitter)

• Wybren Eijzenga (fan 11 april ôf)

• Seerp Leistra (fan 11 april ôf)

• drs. Houkje Rijpstra

• prof. dr. Anthony Visser (fan 11 april ôf)

• Prof. dr. Hanno Brand

Sûnt febrewaris is Hanno Brand ek bysûnder heechlearaar **Fryslân yn de hannelsnetwurken fan pre-yndustrieel Europa (1000-1800)** oan de Ryksuniversiteit Grins.